

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/32/2018
Identifikačné číslo spisu: 3113234243
Dátum vydania rozhodnutia: 28.02.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3113234243.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu G. R., bývajúceho v R., zastúpeného advokátskou kanceláriou STANO a partneri, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Nám. 1. mája č. 16, proti žalovaným 1/ B. R., bývajúcemu v F. a 2/ C. W., bývajúcej v N., zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Chlapík, s.r.o., so sídlom v Žiline, Sládkovičova č. 13, Žilina, o zaplatenie 59 535,52 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 18 C 152/2014, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 30. augusta 2017 sp. zn. 5 Co 402/2016, takto

rozhodol:

Pripúšťa, aby do konania na miesto G. R. vstúpil G. R..
Dovolanie žalovanej 2/ o d m i e t a .
Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. apríla 2016 č. k. 18 C 152/2014-287 uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 59 535,52 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy 59 535,52 eur od 17.9.2013 do zaplatenia, a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku, s tým, že plnením jedného zaniká povinnosť plnenia druhého zo žalovaných. V konaní bolo preukázané bezdôvodné obohatenie žalovaných z toho dôvodu, že záložca, resp. v tomto konaní žalobkyňa, plnila za nich ako dlžníkov v zmysle § 454 Občianskeho zákonníka, to čo mali podľa práva plniť sami. Žalobkyňa si teda podľa súdu prvej inštancie dôvodne vymáhala pohľadávku tvoriacu predmet tohto sporu, a preto rozhodol tak ako je vyššie uvedené s tým, že žalobkyni priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej 2/ rozsudkom z 30. augusta 2017 sp. zn. 5 Co 402/2016 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne a právne správny potvrdil a žalobkyni priznal náhradu trov odvolacieho konania. Vzhľadom na skutočnosť, že odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, obmedzil sa len na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 387 ods. 2 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 2/ dovolanie v zmysle § 421 ods. 1

písm. a/ CSP v zmysle ktorého mala za to, že súdy nesprávne právne posúdili otázku aktívnej legitímácie žalobkyne v predmetnom spore a zároveň aj otázku posúdenia solidárnej zodpovednosti žalovaných 1/ a 2/. V zmysle vyššie uvedeného mala za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je teda nesprávne a preto ho navrhovala zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie s tým, že žiada odloženie jeho vykonateľnosti.

4. Žalobkyňa vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhla dovolanie žalovanej 2/ ako neopodstatnené a účelové zamietnuť, resp. odmietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Dovolací súd uvádza, že v priebehu dovolacieho konania žalobkyňa predložila najvyššiemu súdu zmluvu z 2. mája 2018 o postúpení pohľadávky (ktorá je predmetom tohto sporu) G. R.. Navrhla, aby do konania na jej miesto vstúpil G. R.; k návrhu pripojila aj jeho súhlas ako toho, kto má vstúpiť na jej miesto.

7. Na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak (§ 438 ods. 1 CSP). Na dovolacie konanie sa nepoužijú ustanovenia o pristúpení subjektov, o zmene a späťvzati žaloby a o vzájomnej žalobe (§ 438 ods. 2 CSP).

8. Ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou sa spája prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná, môže žalobca navrhnúť, aby do konania na jeho miesto alebo na miesto žalovaného vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli (§ 80 ods. 1 CSP). Súd vyhovie návrhu podľa odseku 1, ak sa preukáže, že po začatí konania došlo k prevodu alebo prechodu práva alebo povinností, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto žalobcu. Právne účinky spojené s podaním žaloby zostávajú zachované (§ 80 ods. 2 CSP). Ten, kto vstupuje do konania, prijíma stav konania ku dňu jeho vstupu (§ 80 ods. 3 CSP).

9. Ustanovenia § 79 a § 80 CSP sú spoločne označené ako „Pristúpenie a zmena subjektov“; § 79 CSP je označený ako „Pristúpenie“, § 80 CSP je označený ako „Zmena“. Ustanovenie § 80 CSP, ktoré sa týka zmeny subjektov, nie je v § 438 ods. 2 CSP uvedené medzi ustanoveniami, ktoré v dovolacom konaní nemožno „primerane“ použiť. Podobne nebola ani podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 (§ 243c O.s.p. v spojení s § 92 ods. 2 O.s.p.) vylúčená možnosť, aby v dovolacom konaní došlo k zmene účastníka.

10. Vzhľadom na to, že v danom prípade boli splnené procesné predpoklady, aby do konania na miesto G. R. vstúpil G. R. najvyšší súd navrhovanú zmenu pripustil.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) následne dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, pretože nie je prípustné. Na odôvodnenie svojho záveru (§ 452 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

12. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

13. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

15. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne (a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c/ náležitosti dovolania) a subjektívne (osoba oprávnená podať dovolanie), (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344). V CSP sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v

ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené subjekty oprávnené podať dovolanie. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

16. Vychádzajúc z uvedeného (bod 10. tohto rozhodnutia) dovolací súd zistil, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), ktoré dovolanie spĺňa náležitosti stanovene zákonom (§ 428 CSP) a dovolateľka v ňom napáda rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie.

17. Dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

18. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

19. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, atď.), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“ [vyjadrenej najmä v rozhodnutiach alebo stanoviskách najvyššieho súdu, ktoré sú publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, a le tiež opakovane vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu nespochybnili názory obsiahnuté v rozhodnutí dosiaľ nepublikovanom (porovnaj napr. sp. zn. 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 129/2017, 8 Cdo 33/2017). Na uvedené nadviazal aj judikát prijatý na poslednom kolégiu najvyššieho súdu dňa 9. októbra 2018, ktorého právna veta znie: „do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletinu Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986“ (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 29/2017 z 24. januára 2018)].

20. Dovolateľka videla dovolací dôvod uvedený v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP v tom, že sudy nesprávne právne posúdili otázku aktívnej legitímácie žalobkyne v predmetnom spore a zároveň aj otázku posúdenia solidárnej zodpovednosti žalovaných 1/ a 2/, z čoho je zrejmé, že namietala nesprávne právne posúdenie dvoch dovolacích otázok.

21. V zmysle vyššie uvedeného sa dovolací súd ako prvou zaoberal nesprávnym právnym posúdením otázky aktívnej legitímácie žalobkyne a vychádzajúc z vyššie uvedených teoretických úvah dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľkou nastolená otázka nie je takou dovolacou otázkou, akú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce

aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa obsahu dovolania dovolateľka považovala za nesprávny záver súdov týkajúci sa aktívnej legitímácie žalobkyne. Tento záver súdov ale nebol výsledkom aplikácie, či interpretácie konkrétneho ustanovenia právneho predpisu, ale bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Dovolateľkou nastolená otázka nie je otázkou právnou, teda takou otázkou, ktorej riešenie by záviselo od výkladu určitej konkrétnej hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej normy. Uplatnený dovolací dôvod dovolateľka tak nevymedzila spôsobom vyplývajúcim z § 432 ods. 2 CSP, t. j. neuviedla konkrétne, ktorú právnú otázku riešil odvolací súd nesprávne a v čom táto nesprávnosť spočíva, ale namietala posudzovanie dôkaznej povinnosti súdmi v základnom konaní. Namietala teda skutkové závery, ktoré nie je dovolací súd oprávnený preskúmať, pretože v zmysle ustanovenia § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd totiž nie je treťou inštanciou a dovolanie nie je koncipované ako ďalší riadny opravný prostriedok. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. V dovolaní nastolená otázka má skutkovú (nie právnú) povahu, ktorá nemôže byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a nemôže viesť k založeniu prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia.

22. V ďalšom dovolateľka namietala opätovne nesprávne právne posúdenie otázky solidarnej zodpovednosti žalovaných 1/ a 2/ v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

23. Citované ustanovenie upravuje predpoklady prípustnosti dovolania, ak sa dovolanie podáva z dôvodu, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Pre všetky prípady vymenované pod písmenami a/, b/ a c/ § 421 ods. 1 CSP platí, že dovolanie je prípustné vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu alebo zmeňujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak dovolateľom nastolená otázka je otázkou právnou (nepripúšťa sa riešenie skutkových otázok) a ak ide o takú právnú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie je splnený niektorý z týchto predpokladov prípustnosti, dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania; dovolací súd ďalšie podmienky prípustnosti dovolania neskúma.

24. Dovolací súd sa preto najskôr zaoberal vecou, či sú splnené tieto predpoklady prípustnosti dovolania, a to najmä z hľadiska, či v prípade dovolateľkou nastolenej právnej otázky, ide o takú otázku, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu.

25. V preskúmvanej veci dovolateľka v dovolaní uviedla, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, konkrétne v tom, že nemožno pri rozhodovaní o vydaní bezdôvodného obohatenia založiť solidárnu zodpovednosť súdnym výrokom, nakoľko takýto súdny výrok musí byť založený osobitným predpisom.

26. V preskúmvanej veci z obsahu spisu ale vyplýva, že žalovaná 2/ vyššie uvedenú otázku nenastolila v konaní pred súdmi nižších inštancií a tieto ju ani neriešili. Súdmi nižších inštancií riešili otázku založenia solidarity zmluvou, preto dovolateľkou formulovaná otázka nemá charakter takej otázky, od vyriešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Za tohto stavu jej riešenie nemá v preskúmvanej veci žiadne opodstatnenie. Dovolací súd dospel preto k záveru, že nebol tak splnený jeden zo základných predpokladov prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. V takomto prípade je tu bez ďalšieho dôvod na odmietnutie dovolania, pričom dovolací súd už ďalšie podmienky prípustnosti dovolania žalovanej 2/ neskúmal. Dovolanie žalovanej 2/ teda neumožňuje, aby bol na jej základe uskutočnený meritórny dovolací prieskum.

27. Z vyššie uvedených dôvodov najvyšší súd uzatvára, že vzhľadom k tomu, že dovolateľka nevymedzila právnú otázku relevantnú z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP; vo zvyšnej časti, vzhľadom k tomu, že v dovolaní sa nedôvodne namieta dovolací dôvod v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, neostávalo najvyššiemu súdu iné ako dovolanie v tejto časti ako neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP odmietnuť.

28. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.